

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 5, Αρ. 2Α (2009)

Open and Distance Education for Global Collaboration & Educational Development

Πρωτότυπη έρευνα για την αξιολόγηση και την ανάπτυξη του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ Μεθοδολογία της έρευνας - Ανάγνωση αποτελεσμάτων - Συμπεράσματα

Παρασκευή ΓΑΤΟΥ, Ηλίας ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΗΣ

doi: [10.12681/icodl.517](https://doi.org/10.12681/icodl.517)

**Πρωτότυπη έρευνα για την αξιολόγηση και την ανάπτυξη του Τμήματος Γαλλικής
Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ
Μεθοδολογία της έρευνας - Ανάγνωση αποτελεσμάτων – Συμπεράσματα**

Παρασκευή ΓΑΤΟΥ

Λέκτορας ΠΔ 407/82
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
DEA Γλωσσολογίας
DEA Λογοτεχνίας
MSc Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας με Νέες
Τεχνολογίες
egatou@frl.uoa.gr.

Ηλίας ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΗΣ

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
Μέλος ΕΤΕΠ
MSc Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας με Νέες
Τεχνολογίες
ilbalaf@aub.gr.

Περίληψη

Το κείμενο αποτελεί μέρος έρευνας που έγινε στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ στο διάστημα 2008-2009 σε 3ετείς και 4ετείς φοιτητές, σε απόφοιτους, στους εργαζόμενους και στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Αναμόρφωσης Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του ΕΠΕΑΕΚ. Το συγκεκριμένο μέρος αφορά το συσχετισμό των αποτελεσμάτων μεταξύ φοιτητών και αποφοίτων. Στόχος της έρευνας είναι η βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης από το Τμήμα και η διαμόρφωση νέου προγράμματος προπτυχιακών σπουδών, ώστε να προσφέρεται στους φοιτητές ποιοτική, στοχευμένη και αποτελεσματική εκπαίδευση, που να ανταποκρίνεται στις επαγγελματικές ανησυχίες των νέων και στις ανάγκες της αγοράς.

Στο άρθρο περιγράφεται η ερευνητική μεθοδολογία και οι στόχοι της έρευνας, ορίζεται το δείγμα και μελετώνται τα αποτελέσματα με στόχο τη συναγωγή συμπερασμάτων. Σε μία χώρα όπου οι μορφές της αξιολόγησης στην εκπαίδευση έχουν για ιστορικούς λόγους ατονήσει, η διεθνής εμπειρία και έρευνα μας διδάσκουν τη χρησιμότητα της αξιολόγησης στην ανώτατη εκπαίδευση. Επίσης, καθώς ο χρόνος προχωρά και τα προβλήματα πυκνώνουν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τη μεγάλη πρόκληση επαναπροσδιορισμού όχι μόνο του τρόπου λειτουργίας του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας αλλά και της ξενόγλωσσης πανεπιστημιακής παιδείας εν γένει.

Abstract

The following text describes part of a research survey of the Department of French Language and Literature of the University of Athens, conducted in 2008-2009. The research survey concerns third and fourth year students, employees and teachers of the Department and was funded by the EU. The results presented concern only the correlation of results between the actual students and the graduates of the Department.

The research aims at the improvement of education in the Department of French Language and Literature as well as the development of new undergraduate curricula in order to offer students quality, targeted and effective education, responding to the needs of today's young people and to the needs of the Greek market.

In the article we describe the methodology of the research and its objectives; we define the sample studied and we present the correlation of the results between students and graduates. In a country where many forms of assessment in the educational field have not existed for many years due to a variety of factors, international experience and research prove the necessity of assessment in higher education. Additionally, as time goes by and the problems become more pressing, we are required to face the great challenge of redefining not only the way the Department of French Language and Literature should function but the way in which the teaching of foreign languages at a University level has to be modified.

Εισαγωγή

Μαθαίνουμε την τέχνη της αξιολόγησης μέσα από άτυπες διαδικασίες, καθώς αξιολογούμεσθε οι ίδιοι, αλλά και μέσα από τη συμμετοχή μας σε μία κοινότητα κοινών πρακτικών, ενώ σίγουρα υπάρχει έλλειψη παιδείας στον τομέα (Bloxham and Boyd, 2007).

Σε μία χώρα όπου οι μορφές της αξιολόγησης στην εκπαίδευση έχουν για ιστορικούς λόγους ατονήσει, η διεθνής εμπειρία και έρευνα μας διδάσκουν τη χρησιμότητα της αξιολόγησης στην ανώτατη εκπαίδευση. Φαίνεται ότι «διαμορφώνει την εμπειρία των φοιτητών και επηρεάζει τη συμπεριφορά τους περισσότερο απ' ό,τι η διδασκαλία που λαμβάνουν... Ανέκδοτη εμπειρία μας μαθαίνει ότι σε μεγάλο βαθμό, η δραστηριότητα της αξιολόγησης στην ανώτατη εκπαίδευση είναι μαθησιακή δραστηριότητα. Οι φοιτητές φαίνεται ότι μόνον όταν έρχονται αντιμέτωποι με καθήκοντα αξιολόγησης δεσμεύονται σημαντικά έναντι της εκπαίδευσής τους» (Bloxham and Boyd, 2007).

Οι πιέσεις από το ευρωπαϊκό θεσμικό περιβάλλον και οι επιδράσεις από τη διεθνή εμπειρία που δέχεται σήμερα η αξιολόγηση στην Ελλάδα διαμορφώνουν έναν νέο τοπίο, το οποίο όμως διαρκώς μεταμορφώνεται.

Η παρουσίαση που ακολουθεί αφορά εκτενή έρευνα που έγινε στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ στο διάστημα 2008-2009 σε 3ετείς και 4ετείς φοιτητές, σε απόφοιτους, στους εργαζόμενους και στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Η διαδικασία της αξιολόγησης έχει υψηλό κόστος και μπορεί σήμερα να απαιτεί σημαντικότερους πόρους από την ίδια τη διδασκαλία (Gibbs 2006b). Η παρούσα έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Αναμόρφωσης Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του ΕΠΕΑΕΚ, είναι ανεξάρτητη και ευρύτερη από τη διαδικασία αξιολόγησης της ΑΔΙΠ -αν και σε πολλά σημεία μοιράζεται τους στόχους της. Λόγω του εκτενούς μεγέθους της έρευνας εδώ παρουσιάζεται μόνον ο συσχετισμός των αποτελεσμάτων φοιτητών και αποφοίτων.

Για την κατάστρωση και την εκτέλεση του έργου καθώς και για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων εργάστηκαν δύο ερευνητές -κανείς εκ των οποίων δεν έχει μόνιμη εργασιακή σχέση με το εν λόγω Τμήμα- συνεπικουρούμενοι από πέντε φοιτητές του Τμήματος.

Ρόλος του Τμήματος είναι η σε βάθος προσέγγιση του γαλλικού πολιτισμού, της γαλλικής γλώσσας και λογοτεχνίας, ουσιαστικά δηλαδή η κοινωνία με τη γαλλική κουλτούρα και παραγωγή διανόησης. Στην πράξη, ωστόσο, ο ρόλος αυτός περιορίζεται

στην εκπαίδευση καθηγητών γαλλικής για τη δευτεροβάθμια και τη φροντιστηριακή εκπαίδευση.

Αναφερόμενοι στο πλαίσιο πρέπει να σημειώσουμε ότι η γαλλόφωνη εκπαίδευση παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια σημαντική κάμψη στην Ελλάδα ειδικότερα από τη στιγμή που οι ίδιοι οι στρατηγικοί σχεδιαστές της αποφάσισαν να εκριζώσουν για οικονομικούς λόγους το δίκτυο των Γαλλικών Ινστιτούτων στην Ελλάδα. Έτσι τα ιδρύματα αυτά που συντηρούσαν τη σχέση της γαλλικής γλώσσας και του πολιτισμού με το κοινό της στη βάση της πυραμίδας, ενώ πρακτικά επίσης είχαν λόγο στο μακροπρόθεσμο σχεδιασμό έχουν αντικατασταθεί σήμερα από ένα μακρό σύστημα κοστοβόρων εξετάσεων. Η έλλειψη όμως μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού και τα εγγενή προβλήματα της γαλλοφωνίας έχουν οδηγήσει σε χαμηλή ζήτηση της γλώσσας και συνακόλουθα των καθηγητών της.

Από τους απόφοιτους των Τμημάτων Γαλλικής Φιλολογίας Αθηνών και Θεσσαλονίκης κάθε 2 περίπου χρόνια ελάχιστοι διορίζονται στη δημόσια εκπαίδευση μέσω του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ. Οι υπόλοιποι απασχολούνται στη δημόσια εκπαίδευση ως ωρομίσθιοι, στην ιδιωτική εκπαίδευση, αλλά και στον ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα σε εργασίες μη συναφείς με την εκπαίδευση.

Ως βάση εργασίας διευκρινίζουμε, ότι ναι μεν δεν θεωρούμε το Πανεπιστήμιο μηχανή παραγωγής στελεχών της αγοράς, δεν μπορούμε ωστόσο να αγνοήσουμε την πραγματικότητα που φωνάζει ότι η επιβίωση απαιτεί ανταγωνιστικότητα και συνεπώς, αυξημένες και διαφοροποιημένες δεξιότητες.

Η έρευνα ξεκίνησε με τις εξής αρχικές υποθέσεις:

1. Ο αριθμός των αποφοίτων που απασχολούνται σε χώρους ανεξάρτητους από την εκπαίδευση είναι τόσο σημαντικός ώστε να επιβάλει στο Τμήμα να διευρύνει τους εκπαιδευτικούς στόχους του.
2. Η ανάγκη για αναμόρφωση των σπουδών του Τμήματος δηλώνεται τόσο από τους φοιτητές όσο και από τους αποφοίτους.
3. Η αναμόρφωση των σπουδών μπορεί μόνο να περάσει μέσα από την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών. Η εν λόγω αναμόρφωση δεν μπορεί να γίνει εάν αρχικά δεν καταγραφούν με τη μεγαλύτερη δυνατή λεπτομέρεια οι απόψεις και οι απαιτήσεις που έχουν οι φοιτητές και οι απόφοιτοι του Τμήματος για την ξενόγλωσση-γαλλόφωνη πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Οι δεύτεροι έρχονται μάλιστα να προσθέσουν την εμπειρία της αγοράς εργασίας.
4. Η δια βίου εκπαίδευση έχει λόγο ύπαρξης στο χώρο αυτό.
5. Ως γνωστόν, στο πλαίσιο λειτουργίας της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καμία αλλαγή δεν είναι δυνατή εάν σε αυτή δεν συμμετέχουν τα μέλη ΔΕΠ και οι διοικήσεις των ιδρυμάτων. Το σημείο αυτό είναι σαφώς το επισφαλέστερο στην όλη προσπάθεια, καθώς τα μέλη ΔΕΠ αντιστέκονται εν γένει στην αλλαγή, στηρίζοντας μία κατάσταση status quo ante. Η αναμενόμενη λοιπόν στάση για τα μέλη ΔΕΠ είναι να μην συμμετέχουν και να αμφισβητούν την έρευνα.

Ο απώτερος στόχος της έρευνας και της συνολικής προσπάθειας –τον οποίο πιστεύουμε, οφείλουμε να εξυπηρετήσουμε όλοι- είναι να προσφέρεται στους φοιτητές ποιοτική, στοχευμένη και αποτελεσματική εκπαίδευση, που να ανταποκρίνεται στις πνευματικές αλλά και τις επαγγελματικές ανησυχίες των νέων και στις ανάγκες της αγοράς.

1. Ερευνητική μεθοδολογία

1.1 Στόχος της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι η μελέτη των απόψεων, της ικανοποίησης και των προσδοκιών των φοιτητών του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας καθώς και η μελέτη των απόψεων και της ικανοποίησης των αποφοίτων του ίδιου Τμήματος.

Ως επιμέρους ερευνητικοί στόχοι μπορούν να προσδιοριστούν –με τυχαία σειρά- οι εξής:

1. Οι αντιλήψεις για το ρόλο του Πανεπιστημίου.
2. Η αξιολόγηση των προγραμμάτων του Τμήματος ώστε να υπάρχει μία βάση για την αναμόρφωση των προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών.
3. Ο συσχετισμός του Τμήματος με την αγορά εργασίας (χρησιμότητα των σπουδών, συσχετισμός επαγγέλματος με το αντικείμενο σπουδών, κ.λπ.).
4. Η εικόνα που έχουν οι φοιτητές για τον εαυτό τους και τους καθηγητές τους.
5. Η διάθεση των σημερινών φοιτητών για άλλες σπουδές ή για συμμετοχή σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
6. Η ικανοποίηση από τις κτιριακές υποδομές, τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και γενικότερους εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα των σπουδών.
7. Οι σχέσεις με το μηχανισμό της Διοίκησης.
8. Οι σχέσεις με τη Βιβλιοθήκη.
9. Η δυνατότητα επαναπροσδιορισμού του τρόπου λειτουργίας του Τμήματος.
10. Η διάθεση για συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης.

2. Ερευνητικός σχεδιασμός

Στη φάση του σχεδιασμού καθορίστηκε ο πληθυσμός της έρευνας, του δείγματος, της τεχνικής δειγματοληψίας, της μεθόδου ερευνητικής προσέγγισης, των ερωτηματολογίων καθώς και ο τρόπος ανάλυσης και επεξεργασίας των δεδομένων.

2.1 Ο πληθυσμός της έρευνας και το δείγμα

Ο πληθυσμός μίας έρευνας αποτελείται από όλους τους δυνητικούς ερωτώμενους οι οποίοι θεωρούνται κατάλληλοι για να συμμετέχουν στην έρευνα.

Δείγμα είναι ένα αντιπροσωπευτικό ποσοστό από το σύνολο της ομάδας που αξιολογείται. Οι περιπτώσεις στις οποίες συστήνεται να πάρει κάποιος γνώμη ολόκληρου του πληθυσμού της έρευνας είναι όταν ο πληθυσμός είναι μικρός (Πετράκης, 2006). Στην συγκεκριμένη περίπτωση ως πλαίσιο δείγματος θεωρήθηκε ο κατάλογος των ονομάτων με τους φοιτητές και αποφοίτους του Τμήματος. Τελικά το μέγεθος του δείγματος ορίστηκε σε 572 εν ενεργεία φοιτητές και 283 αποφοίτους. Οι 572 εν ενεργεία φοιτητές είναι φοιτητές 3ου και 4ου έτους, καθώς και φοιτητές επί πτυχίω. Δεδομένου ότι η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε κατά τη διάρκεια της εγγραφής τους στο Τμήμα, πριν την εφαρμογή των εγγραφών μέσω διαδικτύου, μας επιτρέπει να πούμε ότι το δείγμα μας αντιπροσωπεύει μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Στην περίπτωση των αποφοίτων οι κατάλογοι είτε ήταν ελλιπείς, χωρίς τα τηλέφωνα των ατόμων, είτε το μεγαλύτερο μέρος των τηλεφωνικών αριθμών έχει αλλάξει, καθώς αναφερόμαστε σε

φοιτητές της τελευταίας τριακονταετίας. Από τους αποφοίτους εξαιρέσαμε όσους έχουν αποφοιτήσει μετά το 2005, δεδομένου ότι λόγω του αργού ρυθμού απορρόφησης των αποφοίτων του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, πολλοί απόφοιτοι δεν έχουν ακόμα αποκατασταθεί επαγγελματικά.

2.2 Ποσοτική έρευνα

Η ποσοτική έρευνα ενδιαφέρεται πρωτίστως για τη συχνότητα των φαινομένων και δευτερευόντως για την αιτιολόγησή τους. Βασίζεται σε αξιόπιστες, αριθμητικές και στατιστικές μετρήσεις και συνήθως σε αυτή λαμβάνουν μέρος μεγαλύτερος αριθμός ατόμων σε σύγκριση με την ποιοτική έρευνα. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε δομημένη προσέγγιση (structured) για να ποσοτικοποιηθεί το ερευνητικό υλικό. Οι δομημένες τεχνικές ακολουθούν κάποιο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο. Οι τεχνικές επαφής που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτή την έρευνα είναι το ερωτηματολόγιο και η τηλεφωνική συνέντευξη.

Ακόμη η συγκεκριμένη μέθοδος πλεονεκτεί σε σχέση με τις υπόλοιπες στα παρακάτω σημεία:

- Ο χρόνος λήψης των αποτελεσμάτων είναι αρκετά σύντομος.
- Το ποσοστό των αναπάντητων ερωτηματολογίων είναι μικρότερο.
- Το κόστος είναι σχετικά μικρότερο.

3. Τα ερωτηματολόγια

Για τις ανάγκες της έρευνας ετοιμάστηκαν δύο ερωτηματολόγια ένα για το κάθε στοχευόμενο κοινό. Τα στάδια στα οποία δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή κατά την σύνταξη του ερωτηματολογίου είναι τα ακόλουθα :

1. Προκαταρκτική εξέταση, δηλ. ποιοι είναι οι στόχοι, ποιοι θα ερωτηθούν, και με ποιο τρόπο.
2. Απόφαση για το είδος των ερωτήσεων, για παράδειγμα:
 - A) πόσο απαραίτητη είναι η ερώτηση «χ»;
 - B) μπορεί ο ερωτώμενος να απαντήσει στην ερώτηση «χ»;
 - Γ) θα θέλει ο ερωτώμενος να απαντήσει την ερώτηση «χ»;
3. Λεξιλόγιο ερωτήσεων
Μήπως η ερώτηση «χ» περικλείει υπονοούμενες, αναληθείς δηλώσεις ή μήπως κινδυνολογεί αδικαιολόγητα (Πετράκης, 2006);
- 4) Είδος ερωτήσεων
Κλειστές ερωτήσεις, ανοιχτές ερωτήσεις, προκωδικοποιημένες ερωτήσεις, διχοτομικές, κλίμακας.
- 5) Σειρά ερωτήσεων
- 6) Τελική μορφοποίηση ερωτηματολογίου
«Ελκυστικό» στην εμφάνιση, χωρίς εκφραστικά και συντακτικά λάθη.
- 7) Τελικός έλεγχος σε πραγματικό δείγμα (pilot test).

Οι ερευνητές χρησιμοποιήσαμε ως επί το πλείστον ερωτήσεις κλίμακας και γενικές κλειστές ερωτήσεις. Ο συνολικός αριθμός των ερωτήσεων ήταν 68 στο ερωτηματολόγιο

για τους εν ενεργεία φοιτητές και 41 στο ερωτηματολόγιο για τους αποφοίτους, κυρίως λόγω των περιορισμών στο χρόνο της τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Οι ερωτήσεις κλίμακας ήταν μεθόδου Likert. Ο ερωτώμενος δηλώνει σε τι βαθμό συμφωνεί ή διαφωνεί με τη δήλωσή μας. Η μέθοδος δίνει αξιόπιστες και χρήσιμες πληροφορίες όταν οι προτάσεις είναι συγκεκριμένες και με άριστη εστίαση στο διερευνώμενο θέμα. Η 5βαθμη κλίμακα που χρησιμοποιήθηκε δίνει αρκετά λεπτομερή καταγραφή των στοιχείων. Η κλίμακα από αριστερά προς δεξιά πηγαίνει από την αρνητική έννοια προς τη θετική. Σε σπάνιες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε αντίστροφη φορά από τη θετική προς την αρνητική έννοια και αυτό για στόχους επιβεβαίωσης της εγκυρότητας των απαντήσεων. Οι σωστές απαντήσεις επιβεβαιώνουν ότι οι ερωτώμενοι έχουν όντως διαβάσει το ερώτημα και απαντούν πραγματικά και όχι τυχαία.

Κατά τη σύνταξη του ερωτηματολογίου ακολουθήσαμε τους παρακάτω κανόνες

- ✓ μικρή εισαγωγή για το θέμα και τη χρησιμότητα της έρευνας.
- ✓ διασφάλιση της ανωνυμίας των ερωτούμενων.
- ✓ αποφυγή ενοχλητικών και αδιάκριτων ερωτήσεων
- ✓ αποφυγή ερωτήσεων που οδηγούν σε κατευθυνόμενες απαντήσεις
- ✓ αποφυγή δυσνόητων εννοιών και λέξεων
- ✓ αποφυγή κρίσιμων ερωτήσεων στην αρχή του ερωτηματολογίου

Για τη σύνταξη του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκαν πιο «ευχάριστες», απλές και γενικές ερωτήσεις ενώ οι προσωπικές ερωτήσεις τοποθετήθηκαν στο τέλος.

Υψίστης σημασίας για την αποτελεσματικότητα, αμεροληψία και αντικειμενικότητα κάθε ερωτηματολογίου, όπως και των παρόντων αλλά και της ίδιας της έρευνας είναι η πραγματοποίηση δοκιμαστικού ερωτηματολογίου (pilot test). Πριν αρχίσει η πραγματική έρευνα έγινε μία πιλοτική δοκιμή (pilot test) στο 8% του τελικού δείγματος. Κατόπιν έγινε επεξεργασία των αποτελεσμάτων και έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις και βελτιώσεις.

Για να καμφθεί, στο μέτρο του δυνατού, η εσωτερική αντίσταση των μελών ΔΕΠ που πιθανόν να ενοχληθούν από τα πορίσματα της έρευνας, μοιράσαμε τα ερωτηματολόγια σε όλα τα μέλη ΔΕΠ και λάβαμε, στο μέτρο που αυτό δεν ακύρωνε τις υποθέσεις εργασίας και το σχεδιασμό μας, υπόψη τις υποδείξεις τους.

4. Η ανάλυση δεδομένων

Ανάλυση δεδομένων είναι η δόμηση, ταξινόμηση και οργάνωση των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν με σκοπό την παραγωγή γνώσης. Σκοπός του ερευνητή είναι μέσω της συγκέντρωσης, ανάλυσης και επεξήγησης των ερευνητικών δεδομένων: α) να απαντήσει στους ερευνητικούς στόχους, β) να προσφέρει περαιτέρω γνώση στο υπό διερεύνηση ζήτημα και γ) να αποδείξει την αξία των πορισμάτων. Ως εργαλείο στατιστικής ανάλυσης στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε το S.P.S.S. (Statistical Package for Social Science) το οποίο θεωρείται πιο εξελιγμένο εργαλείο και δίνει μεγαλύτερη έμφαση στη λεπτομερή στατιστική ανάλυση και το συσχετισμό δεδομένων σε σύγκριση με το Xcel. Η σύγκριση των δεδομένων έγινε με τη στατιστική μέθοδο t-test.

4.1 Η διαδικασία του ελέγχου T (t-test)

Ο έλεγχος (t-test) είναι μια διαδικασία που χρησιμοποιείται για τη σύγκριση των μέσων όρων του δείγματος προκειμένου να δούμε αν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να συμπεράνουμε ότι οι μέσοι των αντίστοιχων πληθυσμιακών κατανομών διαφέρουν επίσης. Πιο συγκεκριμένα, για να γίνει κάποιος έλεγχος t σε ανεξάρτητα δείγματα, λαμβάνονται δείγματα από δύο πληθυσμούς (ένα δείγμα από τον κάθε πληθυσμό). Τα δύο δείγματα μετρώνται με βάση κάποια μεταβλητή που μας ενδιαφέρει. Ένας έλεγχος t θα καθορίσει αν οι μέσοι των κατανομών των δύο δειγμάτων διαφέρουν σημαντικά ο ένας από τον άλλο. Η βασική έννοια είναι το *δύο*: Οι έλεγχοι t συγκρίνουν πάντα *δύο* διαφορετικούς μέσους ή τιμές.

4.2 Έλεγχοι T σε ανεξάρτητα δείγματα

Ο έλεγχος t σε ανεξάρτητα δείγματα, συγκρίνει τους μέσους δύο διαφορετικών δειγμάτων. Τα δύο δείγματα έχουν κάποια κοινή μεταβλητή που μας ενδιαφέρει, αλλά δεν υπάρχει επικάλυψη στη συμμετοχή σε κάποιο απ' αυτά.

4.3 Έλεγχοι σημαντικότητας

Όταν χρησιμοποιείται ο έλεγχος t για να αποφασιστεί αν δύο κατανομές διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, ο έλεγχος που μετράει την πιθανότητα που σχετίζεται με τη διαφορά ανάμεσα στις δύο ομάδες μπορεί να είναι έλεγχος σημαντικότητας one-tailed ή two-tailed. Ο έλεγχος two-tailed εξετάζει αν ο μέσος μιας κατανομής διαφέρει σημαντικά από το μέσο της άλλης κατανομής ή όχι, ανεξάρτητα από την κατεύθυνση (θετική ή αρνητική) της διαφοράς. Ο έλεγχος one-tailed μετράει μόνον αν η δεύτερη κατανομή διαφέρει προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση από την πρώτη.

5. Τα αποτελέσματα της έρευνας

Τα ποσοτικά δεδομένα και τα διαγράμματα με βάση τα οποία συνάγονται τα κατωτέρω πορίσματα δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας στη διεύθυνση www.frl.uoa.gr.

5.1 Έτη εγγραφής/αποφοίτησης και χρόνος φοίτησης

Ο βασικός όγκος των φοιτητών (90,84% σε 568 φοιτητές) έχει εγγραφεί από το 2000 και μετά. Από το συνολικό αριθμό, το 64,96% έχει ξεπεράσει τα τέσσερα έτη φοίτησης που προβλέπονται.

Στους απόφοιτους, αντίστοιχα, τα έτη εγγραφής καλύπτουν τη δεκαετία του '80 και του '90. Τα έτη αποφοίτησης κυμαίνονται από το 1989 έως το 2005. Δεν μπορούμε να πούμε πόσα χρόνια χρειάστηκαν για το πτυχίο τους, γιατί πολλοί δεν θυμόντουσαν με ακρίβεια το χρόνο που απαιτήθηκε για τις σπουδές τους.

Η παραμονή των σημερινών φοιτητών στο Πανεπιστήμιο πέραν της 4ετίας εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από το γεγονός ότι σε ποσοστό γύρω στο 85%, οι φοιτητές εργάζονται

συστηματικά ή περιστασιακά, περί τα 3 και πλέον χρόνια, σχεδόν δηλαδή καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους.

5.2 Αριθμός αλλαγής θέσης εργασίας και χρόνος παραμονής στην τελευταία εργασία των αποφοίτων

Από τους ερωτηθέντες απόφοιτους οι περισσότεροι (64% επί συνόλου 267 ατόμων) βρέθηκαν στη σημερινή θέση εργασίας τους ως επί το πλείστον την τελευταία δεκαετία. Από τους ερωτηθέντες το 23,9% δεν έχει αλλάξει ούτε μία φορά εργασία, το 63% περίπου έχουν αλλάξει τουλάχιστον μία, δύο ή τρεις φορές απασχόληση, με τους υπόλοιπους να έχουν αλλάξει έως και 10 φορές.

5.3 Ρόλος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Ερωτώμενοι σχετικά με το ρόλο του Τμήματος οι φοιτητές απαντούν ότι προέχει ο ρόλος της όσο το δυνατόν ευρύτερης και πληρέστερης κατάρτισης σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο σπουδών (3,74 σε 5βαθμη Likert), ακολουθεί η σύνδεση του αντικειμένου των σπουδών με τη σύγχρονη πραγματικότητα (3,22), η επαγγελματική αποκατάσταση (3) και τέλος η ολοκλήρωση των προσωπικοτήτων των φοιτητών (2,80). Αντίστοιχα, το Τμήμα χωλαίνει σημαντικά ως προς την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων (2,10) και την ολοκλήρωση των προσωπικοτήτων των φοιτητών (2,09), πρωτίστως, και δευτερευόντως ως προς την εκπλήρωση του ρόλου της ευρύτερης και πληρέστερης κατάρτισης σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο σπουδών (2,79) και τη σύνδεση του αντικειμένου των σπουδών με τη σύγχρονη πραγματικότητα (2,26).

Οι απόφοιτοι ως προς το ρόλο του Πανεπιστημίου δίνουν σαφώς τη μεγαλύτερη σημασία στην ευρύτερη και πληρέστερη κατάρτιση σε ένα αντικείμενο σπουδών (3,54), στη σύνδεση του αντικειμένου των σπουδών με την επαγγελματική πραγματικότητα (3,45) και στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας (3,43) ενώ έπεται η επαγγελματική αποκατάσταση (3,04). Ως προς την εκπλήρωση του ρόλου οι απόφοιτοι δίνουν εν γένει χαμηλά αποτελέσματα από 1,96 για την επαγγελματική αποκατάσταση έως 2,49 για τη σύνδεση του αντικειμένου με την επαγγελματική πραγματικότητα. Το αποτέλεσμα είναι πολύ φτωχό, ωστόσο, εάν σκεφτεί κανείς ότι όσο προχωρούμε στο παρελθόν τόσο πιο συχνή ήταν η απασχόληση στην εκπαίδευση που αποτελεί τον κύριο στόχο του Τμήματος. Οι μέσοι όροι είναι σε όλα τα σημεία μεγαλύτεροι από αυτούς των φοιτητών όπως θα δούμε και στο t-test.

5.4 Πρόγραμμα και επίπεδο σπουδών

Οι σημερινοί φοιτητές φαίνεται να έχουν ελαφρά χειρότερη εικόνα τόσο για το πρόγραμμα σπουδών όσο και για το γενικό επίπεδο σπουδών στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας σε σχέση με τους απόφοιτους. Οι μέσοι όροι και των δύο κινούνται μεταξύ «ικανοποιητικού» και «μέτριου» επιπέδου.

Τα προγράμματα σπουδών απαιτούν κατά τη γνώμη των φοιτητών μεγαλύτερο βαθμό καινοτομίας καθώς και τη συμμετοχή των φοιτητών στη διαμόρφωσή τους. Λίγο πιο μετριάσμενες απαντήσεις δίνουν οι απόφοιτοι. Και οι δύο συμφωνούν επίσης ότι η οργάνωση των μαθημάτων είναι μέτρια, το ίδιο και οι διδάσκοντες, ως προς τον τρόπο με

τον οποίο ακολουθούν τις επιστημονικές εξελίξεις. Ωστόσο, οι διδάσκοντες κρίνονται άνω του μετρίου ως προς τις υπάρχουσες επιστημονικές γνώσεις τους. Φαίνεται δηλαδή οι φοιτητές να εστιάζουν στην ελλιπή εξέλιξη των καθηγητών τους και την μειωμένη διάθεση για καινοτομία, χωρίς όμως να αγνοούν ότι αυτοί διαθέτουν μία αρκετά καλή επιστημονική βάση.

5.5 Χρήσιμα και άχρηστα μαθήματα

Υψηλά στις προτιμήσεις φοιτητών και αποφοίτων βρίσκονται τα μαθήματα γλώσσας και διδακτικής. Σημαντική είναι η διαφορά στο μάθημα της μετάφρασης, το οποίο οι σημερινοί φοιτητές δείχνουν να προτιμούν σε μεγάλο βαθμό έναντι των παλαιότερων. Πολύ πιθανό η διαφορά αυτή στις εκτιμήσεις να οφείλεται στη διαφορά διδασκαλίας και προσανατολισμού του μαθήματος σήμερα έναντι του παρελθόντος.

5.6 Χρησιμότητα των σπουδών

Οι απόφοιτοι αναγνωρίζουν ότι οι σπουδές τους ήταν αρκετά χρήσιμες (3,20 σε 5βαθμη Likert), ενώ οι σημερινοί φοιτητές έχουν μεγαλύτερη δυσκολία να πεισθούν για τη χρησιμότητα των σπουδών τους λέγοντας ότι έχουν μετανιώσει αρκετά που ακολούθησαν αυτή την κατεύθυνση (2,71). Και ενώ οι απόφοιτοι δηλώνουν ότι η επαγγελματική τους αποκατάσταση ήταν σχετικά μέτριας δυσκολίας, οι φοιτητές την περιμένουν σαφώς δύσκολη.

5.7 Συμπληρωματικές σπουδές

Φαίνεται από τις απαντήσεις των αποφοίτων ότι, ακόμα και για αυτούς που ασχολήθηκαν με την εκπαίδευση, οι γνώσεις που τους παρείχε το Πανεπιστήμιο κρίνονται άσχετες με το επάγγελμά τους αφού απαντούν ότι έμαθαν τη δουλειά τους εργαζόμενοι. Το 17% δε από τους αποφοίτους προχώρησε σε άλλες σπουδές, ενώ το 20% προχώρησε σε μετεκπαίδευση σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αντίστοιχα, ακόμα μεγαλύτερα είναι τα ποσοστά πρόθεσης στους σημερινούς φοιτητές. Μόνο το 19% αποκλείει το ενδεχόμενο να κάνει δεύτερο πτυχίο, ενώ ένα 40% είναι σίγουρο για την ανάγκη συμπληρωματικών σπουδών. Άλλο ένα 40% φαίνεται να σκέφτεται το ενδεχόμενο αυτό.

5.8 Ικανοποίηση από διάφορους παράγοντες

Πολύ δυσαρεστημένοι φαίνονται οι φοιτητές αλλά και οι απόφοιτοι –αν και λίγο λιγότερο- από τις κτιριακές υποδομές και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό. Πολύ προβληματισμένοι φαίνονται επίσης για το μέλλον και την επαγγελματική τους αποκατάσταση, καθώς και για τις οικονομικές απολαβές που αναμένουν να έχουν. Χαμηλό είναι επίσης το αίσθημα της ικανοποίησης ως προς την αίσθηση ότι μέσα από τις σπουδές τους καταφέρνουν κάτι σημαντικό (3,20, δηλαδή αρκετά έως πολύ δυσαρεστημένοι). Ο δείκτης αυτός συνδέεται στενά με την παρακίνησή τους. Σημαντική επίσης είναι η έλλειψη συμμετοχής σε ομαδικές εργασίες. Η έλλειψη αυτή σημειώνεται εξίσου από τους φοιτητές.

Παρ' όλο όμως που το μέλλον φαίνεται τόσο αβέβαιο, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους οι φοιτητές αισθάνονται σχετική ικανοποίηση που σπουδάζουν στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Συνδυάζοντας το αποτέλεσμα με άλλα προηγούμενα πιστεύουμε ότι το αίσθημα της ικανοποίησης προέρχεται κυρίως από το γεγονός ότι σπουδάζουν και λιγότερο από το συγκεκριμένο Τμήμα,.

5.9 Διοικητική οργάνωση του Τμήματος

Αν και οι φοιτητές ζητούν καλύτερη οργάνωση του Τμήματος, ωστόσο φαίνονται σχετικά ικανοποιημένοι από την επαφή τους με τη Διοίκηση. Στα ίδια περίπου επίπεδα κυμαίνονται και οι απόφοιτοι. Συμπερασματικά θα πούμε ότι οι μεν και οι δε σημειώνουν την ανάγκη καλύτερης οργάνωσης για το Τμήμα. Στην έννοια της οργάνωσης αυτής θα πρέπει να φανταστούμε ότι περιλαμβάνουν και τη γενικότερη οργάνωση της Φιλοσοφικής Σχολής, υποσύνολο της οποίας αποτελεί το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

5.10 Ανάγκη για αλλαγές

Η συντριπτική πλειονότητα των φοιτητών απαιτεί αλλαγές στο κτιριακό και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό (62% και 56% αντίστοιχα), ενώ οι απόφοιτοι φαίνονται να μην εστιάζουν σε υλικά θέματα προτάσσοντας τη δυσαρέσκειά τους από τα μέλη ΔΕΠ και προτείνοντας ως πρώτο μέτρο την αλλαγή τους (80%) και την ανάγκη αλλαγής εκπαιδευτικών στόχων (65%). Τα αντίστοιχα ποσοστά στους φοιτητές είναι 55% και 49%. Απαραίτητη θεωρείται επίσης η διάκριση κατευθύνσεων στο Τμήμα τόσο από τους φοιτητές όσο και από τους αποφοίτους.

5.11 Ανάγκη για συνεχιζόμενη κατάρτιση

Η ανάγκη και η επιθυμία για συνεχιζόμενη κατάρτιση έγινε μόνο στους απόφοιτους, για ευνόητους λόγους. Αυτοί πιστεύουν όπως ήδη αναφέραμε ότι οι σπουδές τους δεν παρουσιάζουν συνάφεια με το επάγγελμά τους. Δηλώνουν επίσης ενδιαφερόμενοι για συνεχιζόμενη κατάρτιση και εκδηλώνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή σε σεμινάρια στο Πανεπιστήμιο τα οποία θα τους ενημερώνουν για επιστημονικά θέματα. Σε ποσοστό 76% επί συνόλου 279 είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν γι' αυτό.

6. Σύγκριση μέσων όρων φοιτητών και αποφοίτων

6.1 Ερώτημα: Ρόλος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας είναι

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			Mean Difference
		F	Sig.	t	df	Sig.	
Η όσο το δυνατόν ευρύτερη & πληρέστερη κατάρτιση των φοιτητών	Equal variances assumed	7.684556	0.01	-6.72456	830	0.00	-0.62

σε ένα αντικείμενο σπουδών.							
Η σύνδεση του αντικειμένου σπουδών με τη σύγχρονη πραγματικότητα.	Equal variances assumed	23.11652	0.00	2.244573	832	0.03	0.20
Η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του.	Equal variances assumed	42.10208	0.00	-2.22906	824	0.03	-0.23

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι οι εν ενεργεία φοιτητές θεωρούν ότι η σύνδεση του αντικειμένου σπουδών με τη σύγχρονη πραγματικότητα είναι σχετικά σημαντικότερος ρόλος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας σε σχέση από τους αποφοίτους.

Αντίθετα οι απόφοιτοι θεωρούν:

- την όσο το δυνατόν ευρύτερη και πληρέστερη κατάρτιση των φοιτητών σε ένα αντικείμενο σπουδών αρκετά σημαντικότερο ρόλο και
- την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του λίγο σημαντικότερο ρόλο σε σύγκριση με τους εν ενεργεία φοιτητές.

6.2 Ερώτημα: Σε τι βαθμό το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας εκπληρώνει το ρόλο του ως προς

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			Mean Difference
		F	Sig.	t	df	Sig.	
Την ολοκλήρωση της προσωπικότητας των φοιτητών.	Equal variances assumed	4.288326	0.04	1.886368	830	0.06	0.14
Την ευρύτερη & πληρέστερη κατάρτιση των φοιτητών σε ένα αντικείμενο σπουδών.	Equal variances assumed	6.863417	0.01	-4.11593	827	0.00	-0.30
Τη σύνδεση του αντικειμένου σπουδών με τη σύγχρονη επαγγελματική πραγματικότητα.	Equal variances not assumed	0.057357	0.81	7.941444	548.2296	0.00	0.57

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι οι εν ενεργεία φοιτητές θεωρούν ότι το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας εκπληρώνει

- λίγο περισσότερο το ρόλο του στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας των φοιτητών και
- αρκετά περισσότερο το ρόλο του στη σύνδεση του αντικειμένου σπουδών με τη σύγχρονη επαγγελματική πραγματικότητα σε σύγκριση με από τους αποφοίτους.

Αντίθετα οι απόφοιτοι θεωρούν ότι το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας εκπληρώνει λίγο περισσότερο το ρόλο του στην ευρύτερη & πληρέστερη κατάρτιση των φοιτητών σε ένα αντικείμενο σπουδών από τους εν ενεργεία φοιτητές.

6.3 Ερώτημα: Ποια είναι η προσωπική σας άποψη για το επίπεδο

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			Mean Difference
		F	Sig.	t	df	Sig.	
των σπουδών στο Τμήμα σας;	Equal variances not assumed	0.36299	0.55	5.818395	591.7775	0.00	0.39
των διδασκόντων στο Τμήμα σας;	Equal variances not assumed	0.152747	0.70	4.74993	595.718	0.00	0.30

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι οι εν ενεργεία φοιτητές έχουν σχετικά θετικότερη προσωπική άποψη για το επίπεδο των σπουδών και των διδασκόντων στο Τμήμα από τους αποφοίτους.

6.4 Ερώτημα: Ικανοποίηση από

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			Mean Difference
		F	Sig.	t	df	Sig.	
Την ατμόσφαιρα που επικρατούσε στο Τμήμα σας.	Equal variances assumed	23.57656	0.00	4.245622	826	0.00	0.28
Την αναγνώριση της προσπάθειας που κατεβάλλατε.	Equal variances assumed	6.388781	0.01	8.994669	820	0.00	0.70
Την ελευθερία πρωτοβουλιών.	Equal variances not assumed	1.898992	0.17	14.54038	531.1057	0.00	1.05
Τις ευκαιρίες για καινοτομία.	Equal variances not assumed	2.102285	0.15	19.45403	525.9448	0.00	1.36
Το προσωπικό της Γραμματείας.	Equal variances not assumed	0.007369	0.93	-2.13572	554.487	0.03	-0.17
Τις ευκαιρίες που είχατε να συμμετέχετε σε αποφάσεις σχετικά με τις σπουδές σας.	Equal variances not assumed	0.005009	0.94	16.22995	565.1618	0.00	1.20
Τις φυσικές και υλικές συνθήκες (χώρος, θόρυβος, κ.α.).	Equal variances assumed	17.39757	0.00	7.629716	833	0.00	0.57
Την υγιεινή των χώρων της Σχολής.	Equal variances assumed	24.87884	0.00	11.47029	828	0.00	0.85
Την ασφάλεια των χώρων της Σχολής.		17.67401	0.00	3.761602	826	0.00	0.29

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι οι εν ενεργεία φοιτητές είναι:

- Λίγο πιο ικανοποιημένοι από την ατμόσφαιρα που επικρατούσε στο Τμήμα τους.

- Λίγο πιο ικανοποιημένοι από την αναγνώριση της προσπάθειας που κατεβάλανε.
 - Πολύ πιο ικανοποιημένοι από την ελευθερία πρωτοβουλιών.
 - Πολύ πιο ικανοποιημένοι από την ευκαιρίες για καινοτομία.
 - Πολύ πιο ικανοποιημένοι από τις ευκαιρίες για συμμετοχή σε αποφάσεις σχετικά με τις σπουδές τους.
 - Αρκετά πιο ικανοποιημένοι από τις φυσικές και υλικές συνθήκες (χώρος, θόρυβος, κ.α.).
 - Πολύ πιο ικανοποιημένοι από την υγιεινή των χώρων της Σχολής.
 - Λίγο πιο ικανοποιημένοι από την ασφάλεια των χώρων της Σχολής.
- από τους αποφοίτους. Στο μόνο χαρακτηριστικό που οι απόφοιτοι είναι λίγο πιο ικανοποιημένοι από τους εν ενεργεία φοιτητές είναι από το προσωπικό της Γραμματείας.

6.5 Γενικό κλίμα

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			Mean Difference
		F	Sig.	t	df	Sig.	
Οι φοιτητές/φοιτήτριες είχαν τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τις ιδέες και τις απόψεις τους.	Equal variances not assumed	0.554136	0.46	-1.98642	553.2599	0.05	-0.15
Αισθάνεστε ικανοποιημένοι που κάνατε τις σπουδές σας στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.	Equal variances assumed	7.042408	0.01	-4.72158	806	0.00	-0.38
Μείνατε ευχαριστημένοι από τις συνθήκες σπουδών.	Equal variances assumed	8.582665	0.00	-7.4629	793	0.00	-0.53
Θεωρείτε ότι οι περισσότεροι συμφοιτητές/συμφοιτήτριες σας ήταν ευχαριστημένοι που έκαναν τις σπουδές τους στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.	Equal variances assumed	21.25662	0.00	-5.72494	799	0.00	-0.34

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι οι απόφοιτοι έχουν θετικότερη προσωπική άποψη για το κλίμα στο Τμήμα από τους εν ενεργεία φοιτητές.

Ειδικότερα οι απόφοιτοι είναι:

- αρκετά πιο ευχαριστημένοι από τις συνθήκες σπουδών,
- μετρίως πιο ικανοποιημένοι που έκαναν τις σπουδές τους στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας,
- θεωρούν σχετικά ισχυρότερα ότι οι περισσότεροι συμφοιτητές/συμφοιτήτριες τους ήταν ευχαριστημένοι που έκαναν τις σπουδές τους στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και

- λίγο πιο σίγουροι ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες είχαν τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τις ιδέες και τις απόψεις τους, σε σύγκριση με από τους εν ενεργεία φοιτητές.

7. Συμπεράσματα

Τα ποσοτικά στοιχεία της έρευνας επικυρώνουν τις υποθέσεις μας ότι σημαντικός αριθμός των αποφοίτων –περίπου οι μισοί- απασχολούνται σε χώρους ανεξάρτητους από την εκπαίδευση. Αυτό πιστεύουμε ότι επιβάλλει στο Τμήμα να διευρύνει τους εκπαιδευτικούς στόχους του.

Η ανάγκη για αναμόρφωση των σπουδών του Τμήματος δηλώνεται, επίσης, τόσο από τους φοιτητές όσο και από τους αποφοίτους. Οι αλλαγές αυτές συμφωνούν όλοι πρέπει να περάσουν μέσα από την αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών, της οργάνωσης, αλλά και της νοοτροπίας, πολλές φορές μάλιστα και μέσα από την αλλαγή των διδασκόντων. Υπάρχει το γενικό αίτημα προσαρμογής σε ένα πρόγραμμα κατευθύνσεων από το 3^ο έτος. Εν γένει, η εικόνα που έχουν οι φοιτητές για τον εαυτό τους φαίνεται καλύτερη από αυτή που έχουν για τους καθηγητές τους. Ωστόσο, οι νέοι αναγνωρίζουν τις αδυναμίες τους στην ξένη γλώσσα για την οποία ζητούν ενισχυτική διδασκαλία.

Η διάθεση των σημερινών φοιτητών για άλλες σπουδές ή για συμμετοχή σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό είναι αυξημένη. Το ίδιο επιβεβαιώνει και η πρακτική των αποφοίτων.

Η ικανοποίηση από τις κτιριακές υποδομές, τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και γενικότερους εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα των σπουδών είναι πολύ μικρή και πολλά μένουν να γίνουν για τη βελτίωσή τους.

Οι σχέσεις με το μηχανισμό της Διοίκησης δεν είναι τόσο αρνητική, καίτοι όλοι αναγνωρίζουν ότι το Τμήμα παρουσιάζει οργανωτικά προβλήματα. Οι σχέσεις με τη Βιβλιοθήκη, ωστόσο, επιδέχονται ξεχωριστής μέριμνας. Επειδή οι σχέσεις με τη βιβλιοθήκη έχουν να κάνουν με την ίδια τη φύση της έρευνας πιστεύουμε ότι αυτό από μόνο του πρέπει να αποτελέσει πεδίο ανάληψης σημαντικών πρωτοβουλιών και δράσεων.

Τέλος, θα πρέπει να σημειώσουμε τη διάθεση για συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης, που ανοίγουν νέες προοπτικές στο Τμήμα.

Οι αντιλήψεις για το ρόλο του Πανεπιστημίου φαίνεται να δίνουν μεγάλη σημασία τόσο στη σύνδεση του Πανεπιστημίου με την αγορά όσο και στην ολοκλήρωση των φοιτητών. Σε πολλές περιπτώσεις γίνεται συσχετισμός του Τμήματος με την αγορά εργασίας (χρησιμότητα των σπουδών, συσχετισμός επαγγέλματος με το αντικείμενο σπουδών, κ.λπ.).

Κλείνοντας, θα πρέπει να πούμε ότι η αντίσταση που περιμέναμε από τους εργαζόμενους και τα μέλη ΔΕΠ εκδηλώθηκε στην άρνησή τους να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια. Το ποσοστό που απάντησε κυμάνθηκε στο 50%. Εάν λάβουμε υπ' όψιν ότι αποτελούν άμεσα ενδιαφερόμενους κρίνουμε ότι η συμμετοχή ήταν χαμηλή.

Τα παραπάνω συμπεράσματα μας καλούν ξεκάθαρα να ανασκευάσουμε όχι μόνο το χώρο του Τμήματος, αλλά και ευρύτερα τον τομέα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στις ξενόγλωσσες σπουδές.

Καθώς ο χρόνος προχωρά και τα προβλήματα θα πυκνώνουν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τη μεγάλη πρόκληση επαναπροσδιορισμού του τρόπου λειτουργίας του Τμήματος και της ξενόγλωσσης πανεπιστημιακής παιδείας εν γένει.

Δεν θα πρέπει να χάσουμε από τη σκέψη μας ότι το σώμα των φοιτητών αλλάζει. Τα πορίσματα της έρευνάς μας το αποδεικνύουν ξεκάθαρα. Η μερική εργασία και άλλες επαγγελματικές υποχρεώσεις των νέων τους έχουν μετατρέψει σε πολύ στρατηγικούς μαθητευόμενους (Kneale 1997) που δεν επιθυμούν να επενδύσουν χρόνο σε εκπαίδευση η οποία δεν καταλήγει σε επικυρωμένους τίτλους σπουδών. Ως διδάσκοντες αλλά και σχεδιαστές των εκπαιδευτικών προγραμμάτων έχουμε να κάνουμε με ένα σώμα φοιτητών που αλλάζει διαρκώς, γεγονός το οποίο μας υποχρεώνει να αλλάζουμε τις υπάρχουσες απόψεις ως προς το τι πρέπει να περιμένουμε από τους φοιτητές μας, αλλά και ως προς το τι περιμένουν αυτοί από εμάς.

Ειδικά στην Ελλάδα η διαδικασία της αξιολόγησης ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό συνοδεύτηκε και συνοδεύεται ακόμα από παγιωμένες απόψεις, ακόμα και μύθους. Χρειάζεται μεγάλος αγώνας για να καταλήξουμε σε μία έγκυρη, αξιόπιστη και διαφανή αξιολόγηση, διαμορφωμένη στα μέτρα του κάθε αξιολογούμενου πανεπιστημιακού Τμήματος.

Βιβλιογραφία

- Πετράκης, Μ. (2006), *Έρευνα Μάρκετινγκ* (β' έκδοση), Αθήνα: Σταμούλης.
- Σταθακόπουλος, Β. (2001), *Μέθοδοι Έρευνας Αγοράς*, Αθήνα: Σταμούλης.
- Bloxham, S. and Boyd, P. (2007), *Developing Effective Assessment in Higher Education: a practical guide*, Maidenhead: Open University Press.
- Parasuraman, A. Grewal, D. and Krishnan, R. (2003), *Marketing research*, Boston: Houghton Mifflin Company.